

Nätverksträff - Strukturbild Kalmar län

2024-10-10

- 09:00-09:15 – Inledning
- 09:15-09:45 – Presentation av WSP
- 09:45:09:55 – Utrymme för frågor och reflektioner
- 09:55-10:00 – Vi rundar av

Dagordning

regionkalmar.se

Klimat att växa i - Regional utvecklingsstrategi för Kalmar län 2030

Prioriterade områden och perspektiv i Regional utvecklingsstrategi för Kalmar län

Miljö, ekonomisk och social hållbarhet

4 prioriterade utvecklingsområden och 3 perspektiv

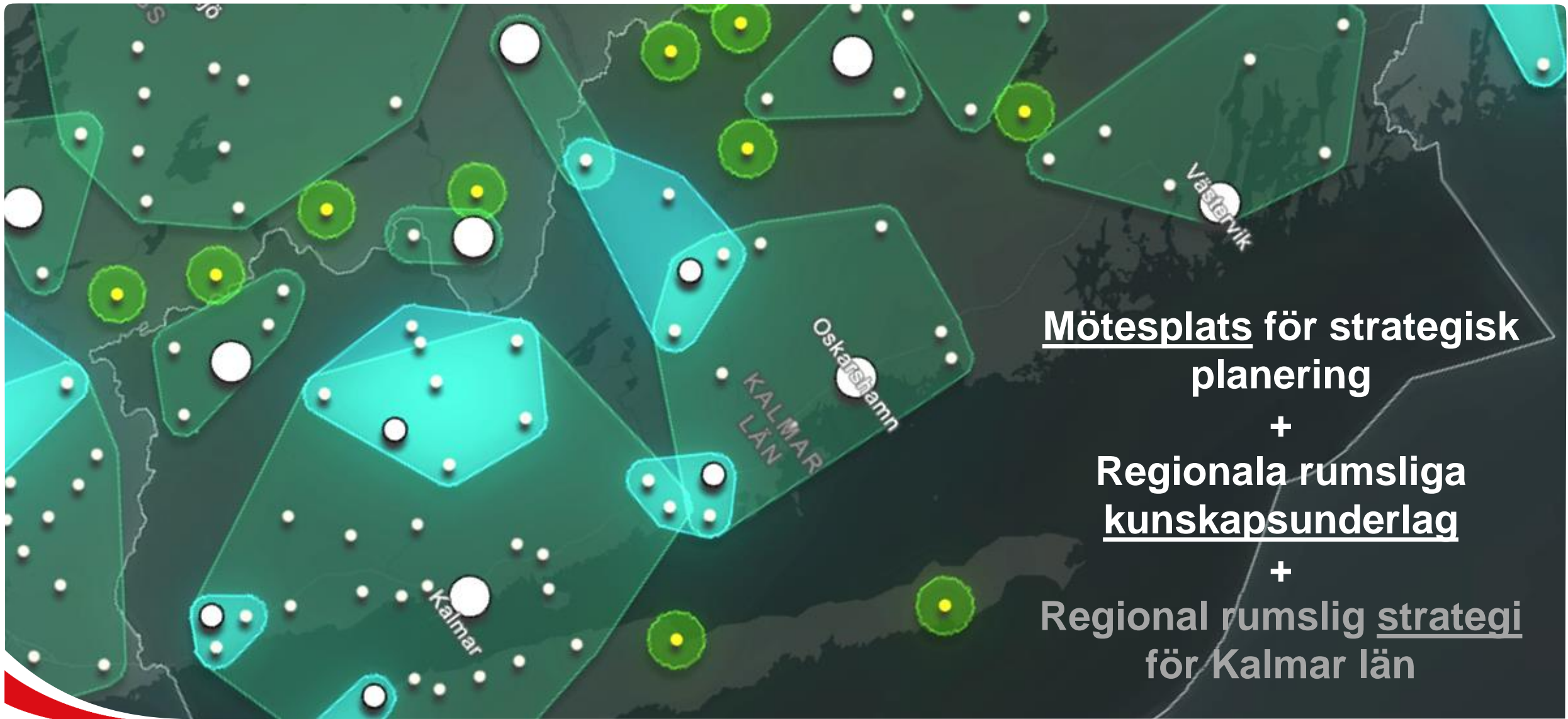

Agenda 2030

Dialog | Kunskap | Strategi

En bro mellan kommunala översiktsplaner och regionalt strategiarbete

Mötesplats för strategisk planering

+

Regionala rumsliga kunskapsunderlag

+

Regional rumslig strategi för Kalmar län

Strukturbildskonceptet består av tre delar

För att lyckas ge alla i länet tillgång till väl utvecklad fysisk och digital infrastruktur, behöver vi öka samverkan i den fysiska samhällsplaneringen.

Regionala utvecklingsstrategi för Kalmar län 2030, s. 33

Politisk förankring i Kalmar läns regionala utvecklingsstrategi

- Inspiration från andra regioner
- Hälsa- och sjukvårdens roll som samhällsbyggare
- Samverkan
- Utmaningar i folkhälsan i Kalmar län

Varför jobba med just Hälsan och sjukvårdens geografi?

Hälsans och sjukvårdens geografi i Kalmar län

Kunskapsseminarium, 10 oktober 2024
Anders Axelsson och Manne Ölfvingsson, WSP

Fokus i delprojektet Hälsans och sjukvårdens geografi är två frågeställningar:

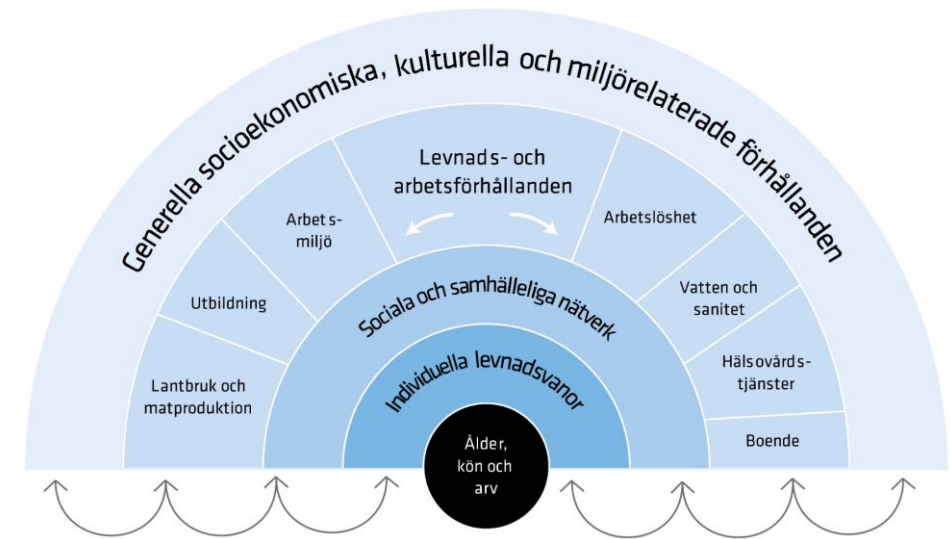
1. Vilka socioekonomiska och demografiska skillnader finns inom länet och hur avspeglar sig dessa skillnader i termer av hälsa, sjuklighet och vårdkonsumtion?
2. Hur ser tillgängligheten till olika vårdfunktioner ut i länet ur ett:
  1. geografiskt perspektiv?
  2. socioekonomiskt perspektiv?

Hälsans och sjukvårdens geografi

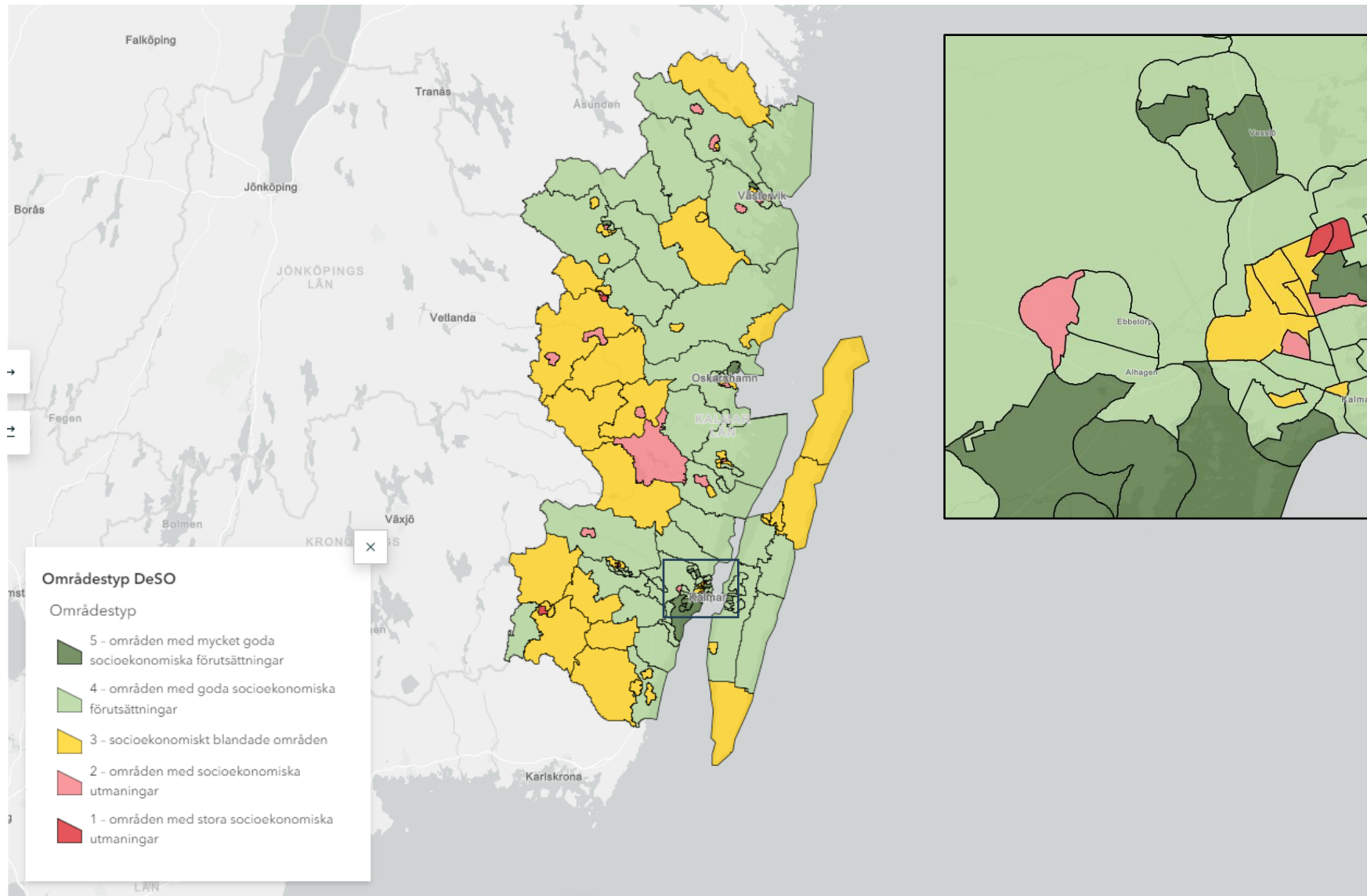
Hälsans geografi

- **Den sociala gradienten:** Den sociala gradienten i hälsa innebär att varje steg i den sociala hierarkin i en befolkning, till exempel nivå på utbildning, inkomst eller yrke, medför förändrad hälsa.
- **Grannskapseffekter:** Platsen där en individ bor eller växer upp påverkar dennes liv på ett eller annat sätt.
- Finns det också en **rumslig** dimension av den sociala gradienten?
- En geografisk analys av socioekonomiska och demografiska skillnader och likheter på områdesnivå (**DeSO**)
- Bidra med ökad kunskap om den socioekonomiska strukturen i regionen och hur detta hänger samman med vårdbehov och vårdkonsumtion
- Vilka frågor reser detta vad gäller regional planering i bred mening?
  - Vad betyder detta ur ett folkhälso- och vårdperspektiv?
  - Vad betyder detta utifrån regional attraktivitet?
  - Vad betyder detta för sjukvårdens roll som samhällsbyggare?

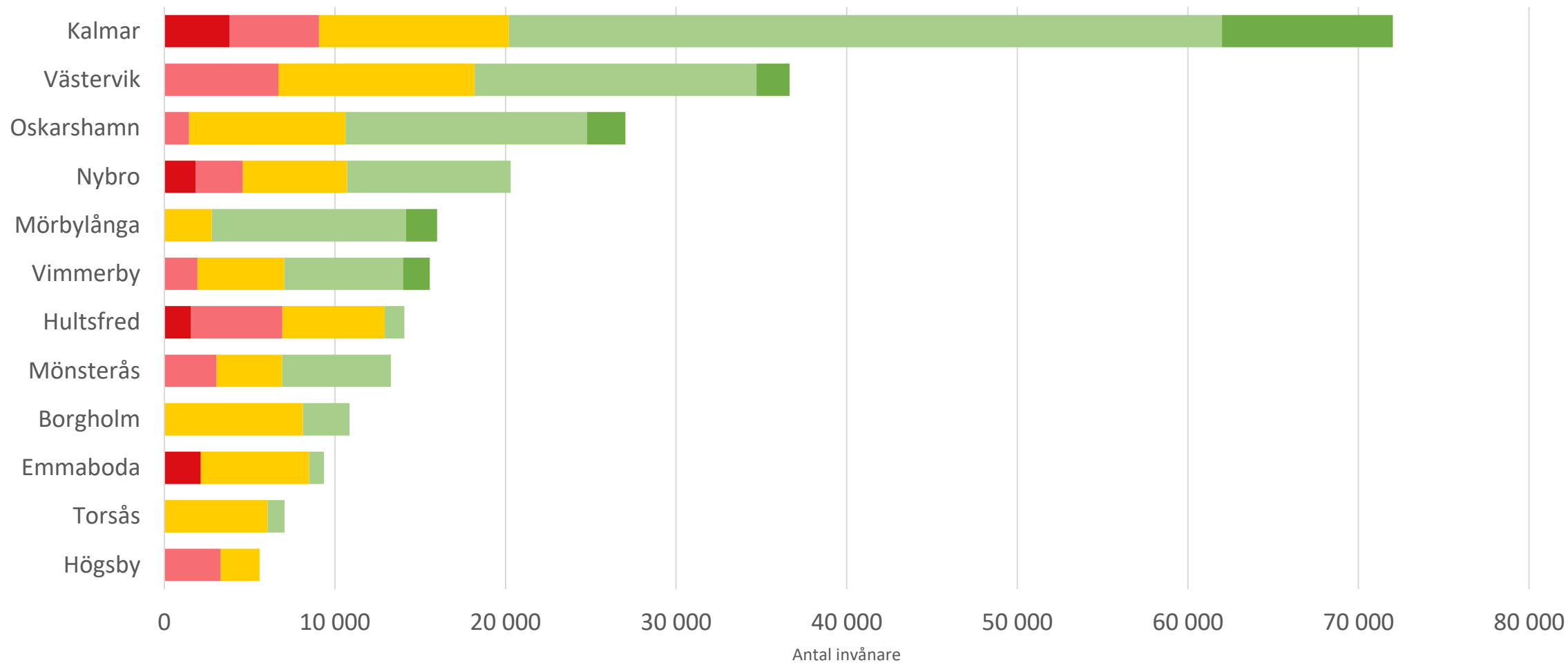

Dahlgren & Whitehead 2007/1991.

Socioekonomiska och geografiska mönster koppla till folkhälsa

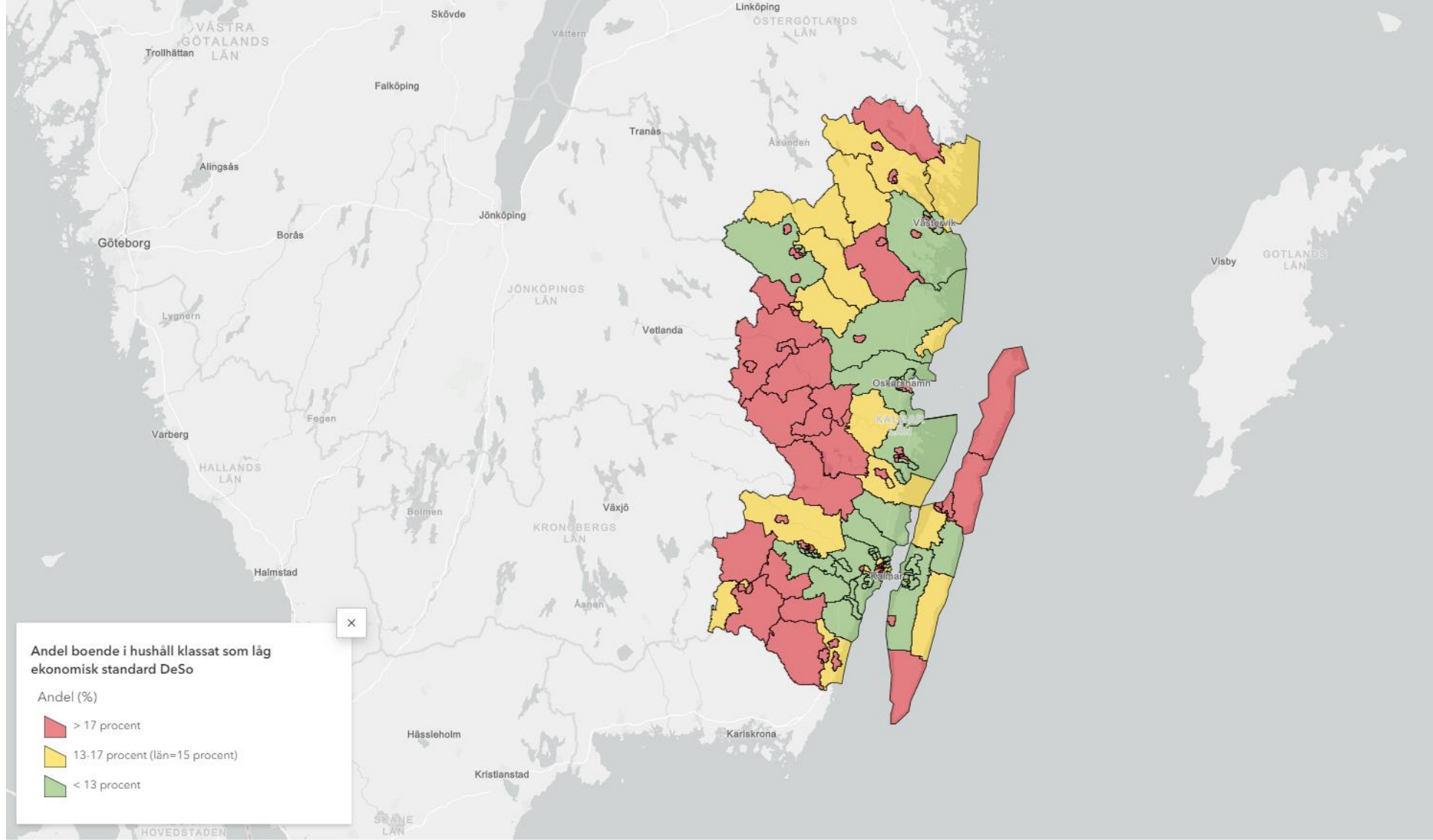

Områdestyper och DeSO-områden

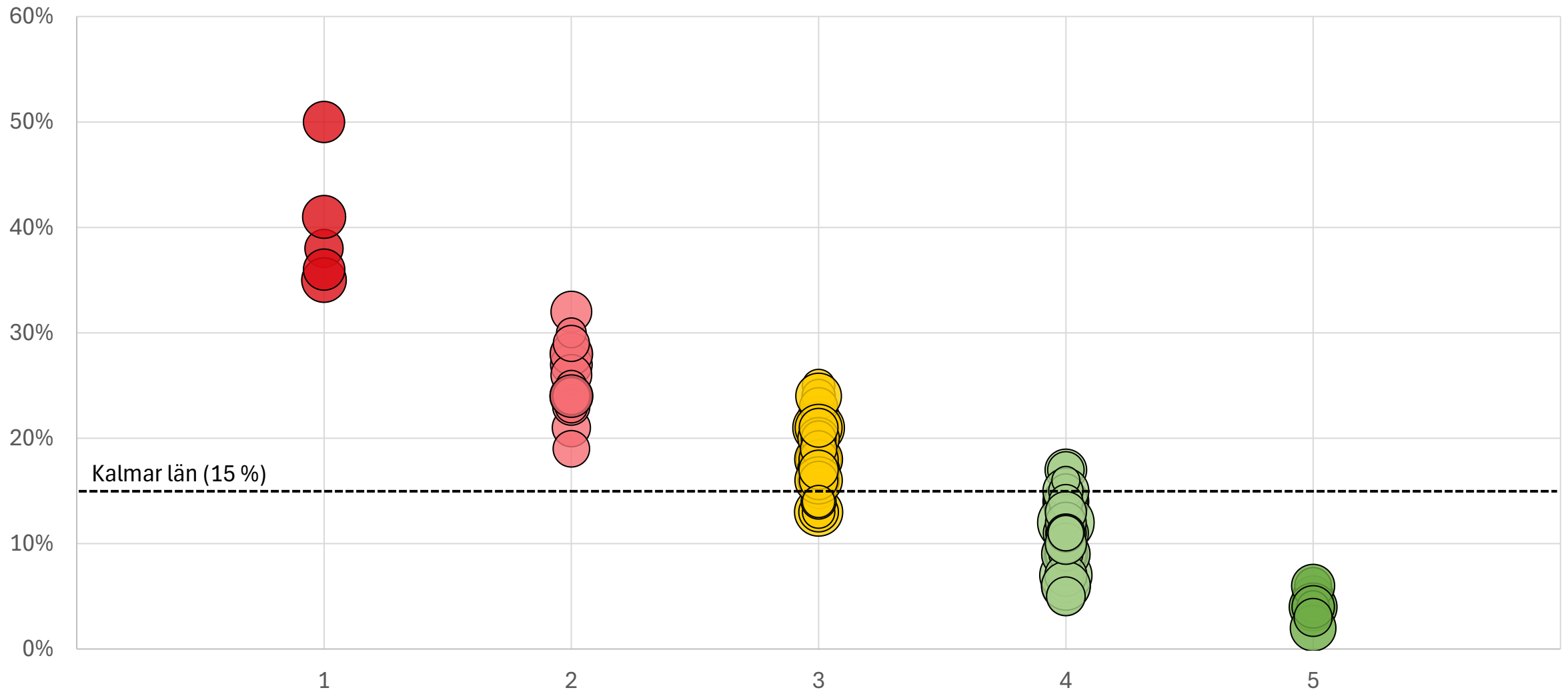

■ Områdestyp 1 ■ Områdestyp 2 ■ Områdestyp 3 ■ Områdestyp 4 ■ Områdestyp 5

Antal invånare per områdestyp och kommun

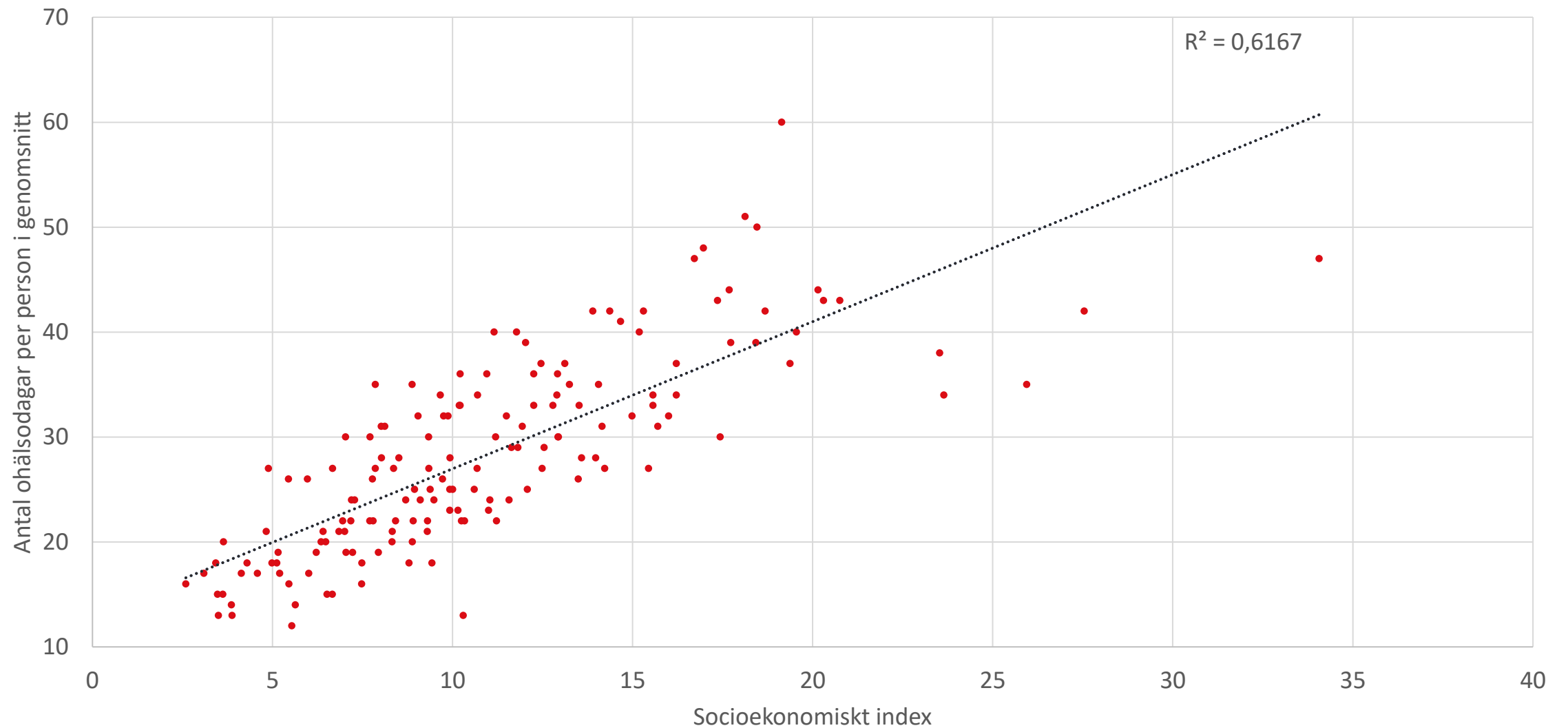

Andel boende i hushåll klassat som låg ekonomisk standard

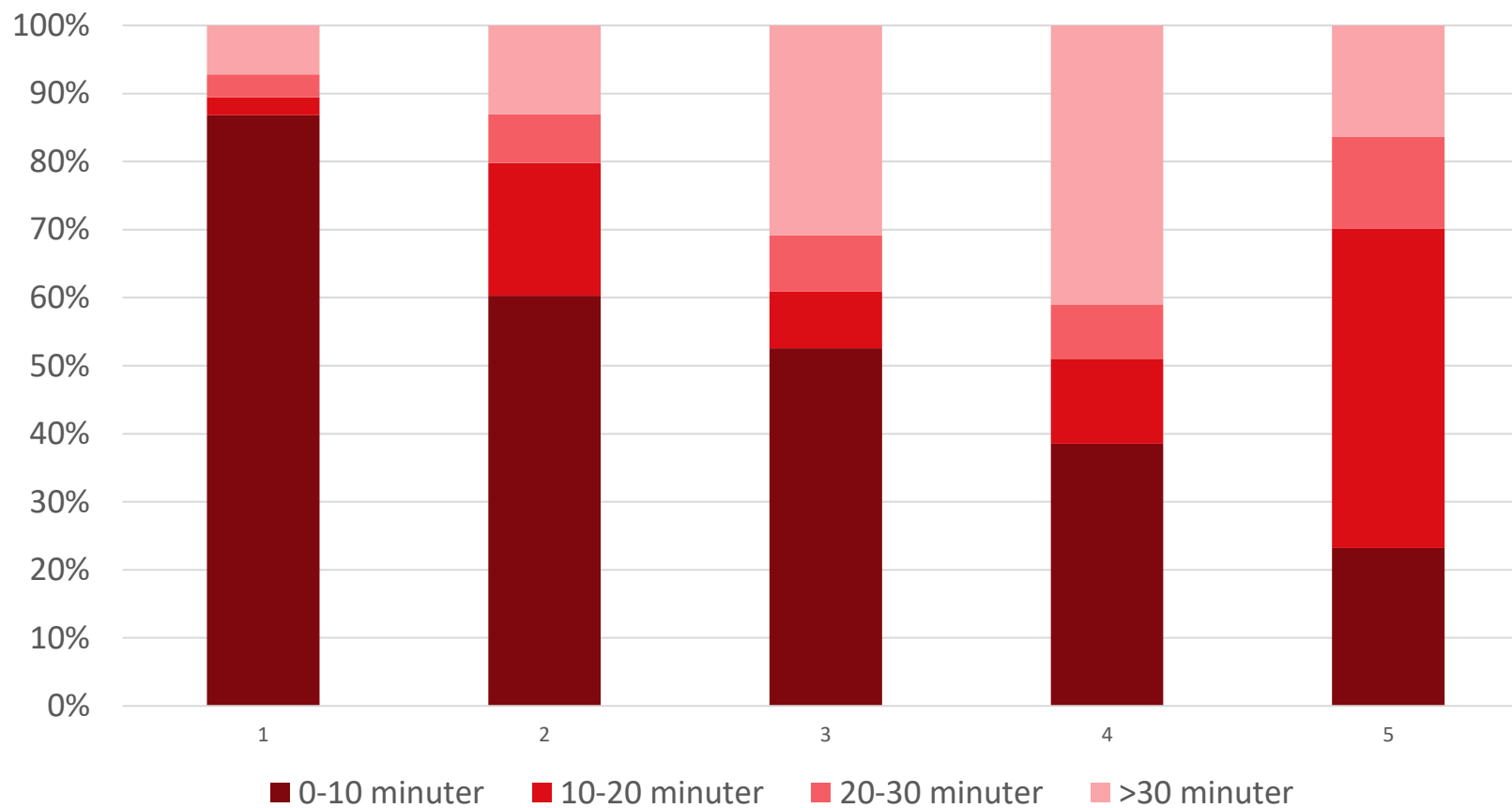
Andel boende i hushåll klassat som låg ekonomisk standard och områdestyp

Starkt samband mellan ohälsodagar och socioekonomisk struktur på DeSO-nivå

Restid med kollektivtrafik till närmsta hälsocentral efter områdestyp

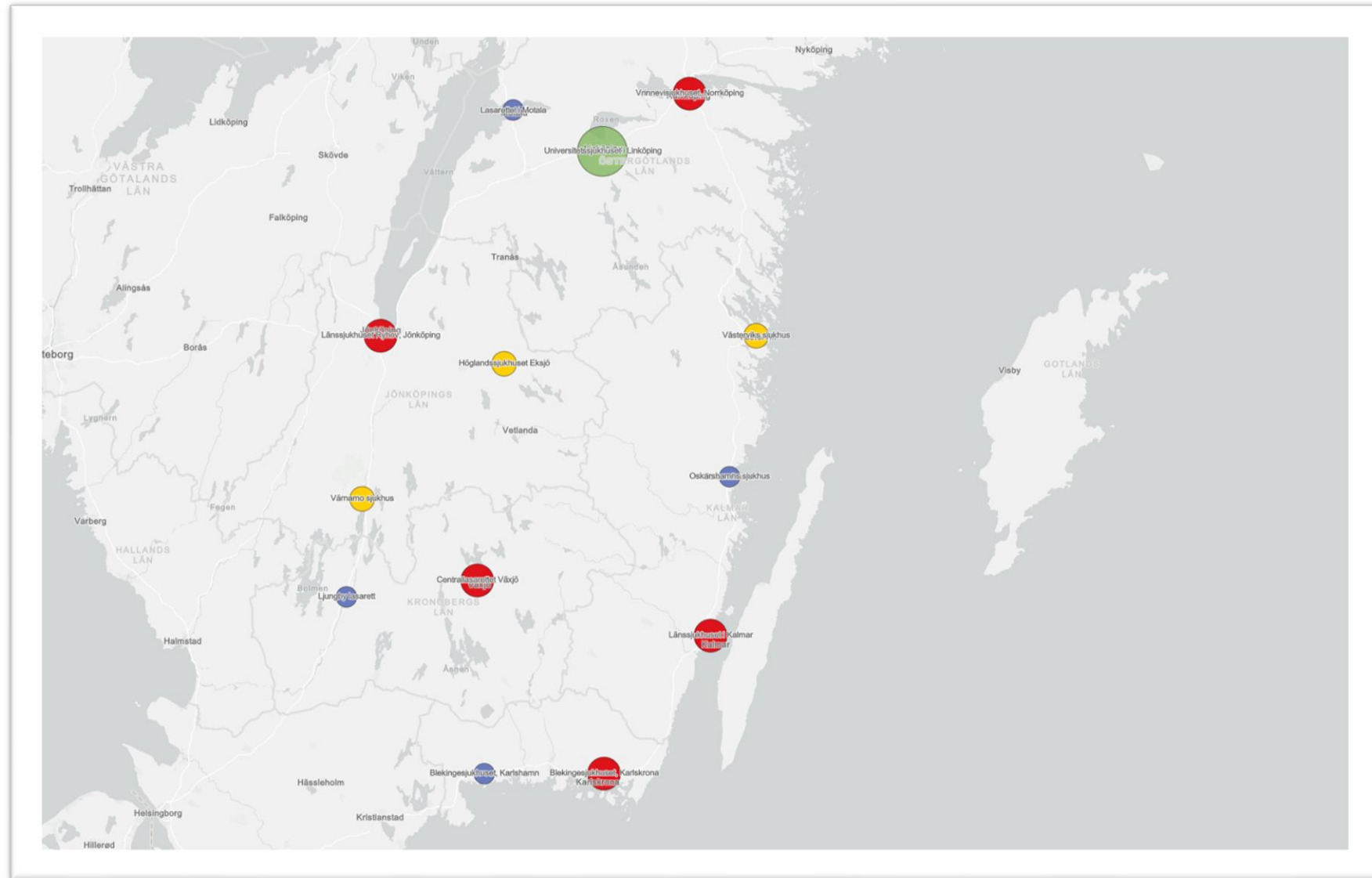
God tillgänglighet med kollektivtrafik för boende i områden med socioekonomiska utmaningar

- Det finns tydliga socioekonomiska skillnader på områdesnivå i länet
- Det har också skett en ökad polarisering över tid, där befolkningen ökat mest i områdestyp 1 respektive områdestyp 5
- Viktigt att inte glömma att det finns spridning i socioekonomisk struktur även *inom* områdestyperna
- I ett nationellt perspektiv placerar sig Kalmar nära rikssnittet på flera av de studerade indikatorerna, exempelvis 15 procent som bor i hushåll med låg ekonomisk standard (14 procent i riket)
- Sambandet mellan socioekonomisk struktur på områdesnivå och hälsa syns tydligt med exempelvis indikatorn Ohälsodagar
- Den geografiska tillgängligheten är inte sämre för de som bor i områden med stora socioekonomiska utmaningar. En del av förklaringen är att Regionen och kommunerna varit duktiga på att styra lokaliseringen utifrån vårdbehov.
- Men tillgänglighet är inte bara en fråga om avstånd och restider...
  - Bemanning/kapacitet
  - Öppettider
  - Riktlinjer för fast läkarkontakt?
  - Stor spridning i vårdkontakter – vad beror det på?

Några slutsatser

Sjukvårdens geografi

- Universitetssjukhus
- Centrallasarett
- Länsdelssjukhus
- Länsdelssjukhus utan förlossning

Sjukhus i Kalmar län och angränsande län

Samlad vårdservice

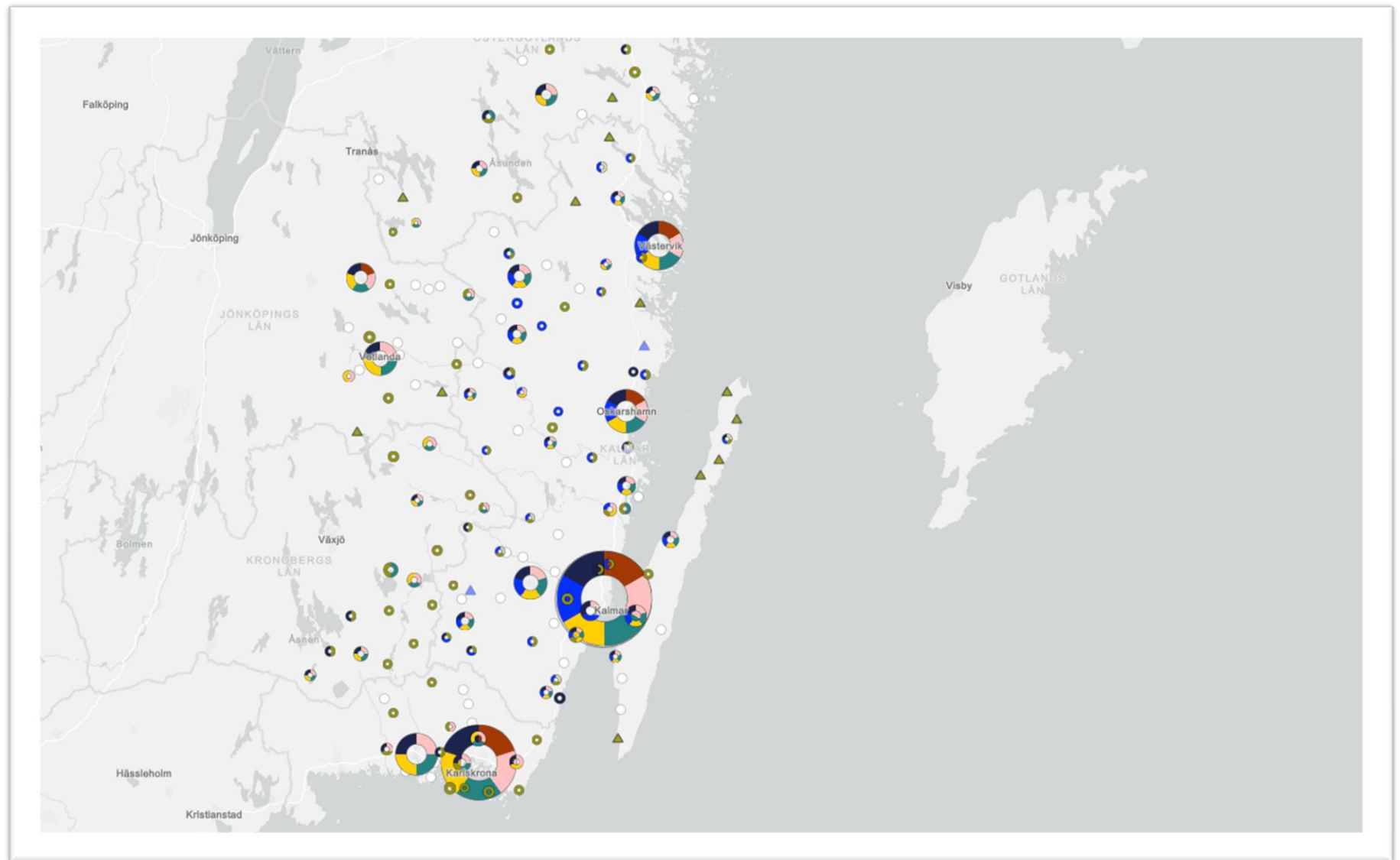

- Sjukhus
- Primärvård
- Filial till primärvård
- Tandvård
- Apotek
- Apoteksombud
- Särskilt boende
- Gruppboende
- Tätort utan vårdservice

Särskilt boende utanför tätort

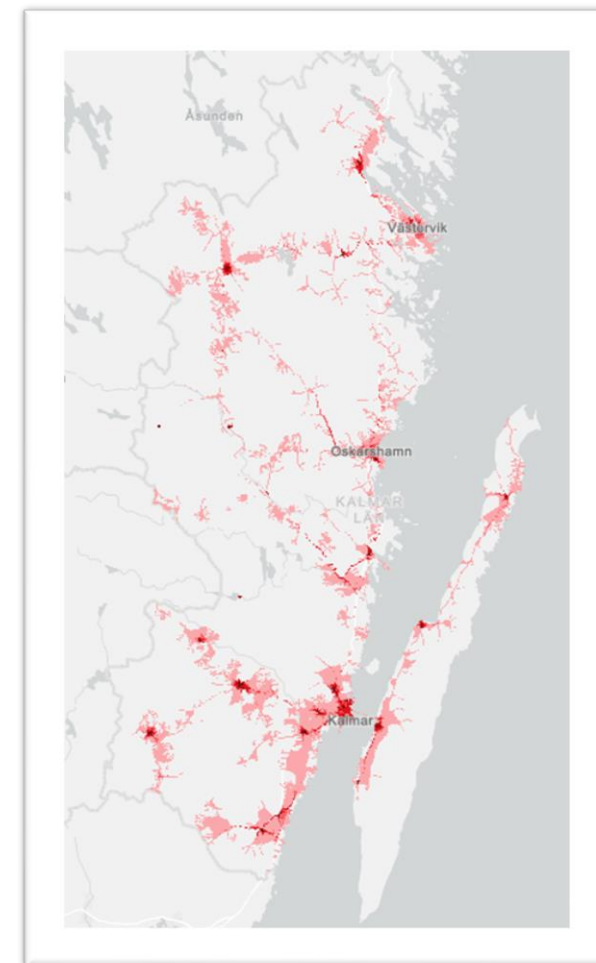
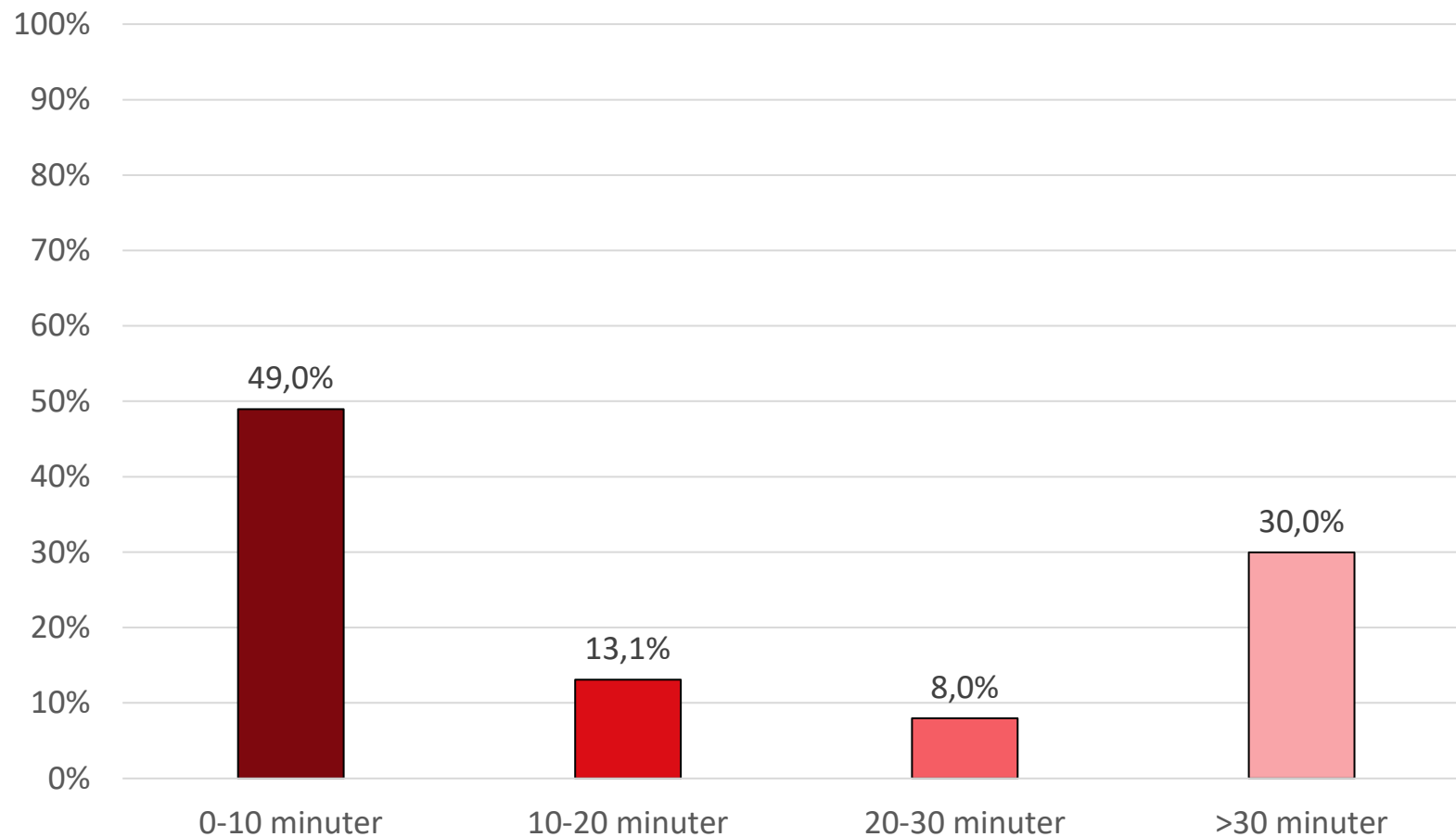
Apoteksombud utanför tätort

Det samlade vårdutbudet i Kalmar län och angränsande kommuner

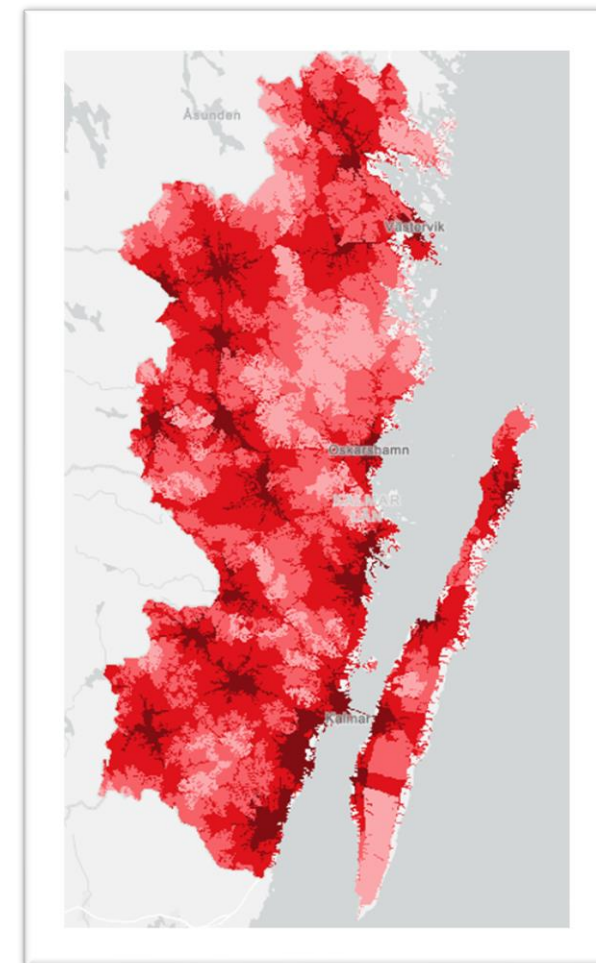
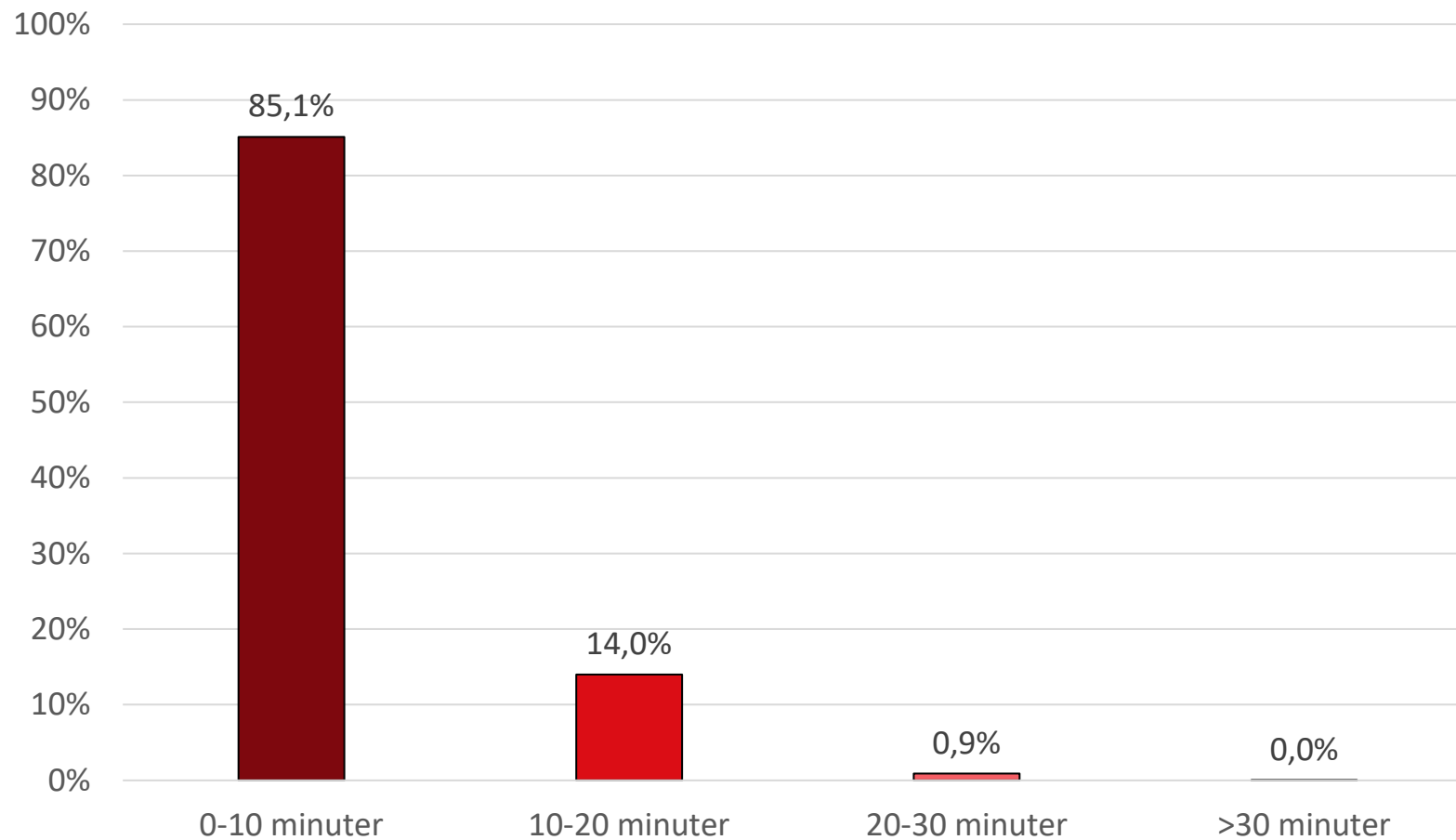

Befolkningens boendemönster en viktig utgångspunkt för planeringen

Restid till hälsocentral med kollektivtrafik (inkl. filialer)

Restid till hälsocentral med bil (inkl. filialer)

- **Regional attraktivitet:** En väl fungerande hälso- och sjukvård med hög tillgänglighet är en viktig faktor för hur attraktiv invånarna upplever en plats.
- **Socioekonomiska skillnader har stor betydelse:** Socioekonomiska skillnader har stor påverkan på individers framtida hälsa, sjuklighet, vårdbehov och vårdkonsumtion. Vilka möjligheter har Regional utveckling tillsammans med sjukvården att planera utifrån målet att minska socioekonomiska skillnader?
- **Tillgänglighet ur flera perspektiv:** Tillgänglighet handlar inte bara om restidsavstånd utan också om skillnader i befolkningens vårdbehov, vårdens kapacitet (bemanning, köer, öppettider) och invånarnas förutsättningar (språkliga, kognitiva och tekniska kompetenser). Men också om frågor som fastigheters utformning (universell utformning).
- **Planering och samverkan:** Hur kan samverkan mellan Regional utveckling, kommuner, Regiontrafiken och sjukvården gemensamt bidra till en mer jämlik vård? Vissa delar av hälso- och sjukvården är mer planerbar än andra (Primärvården har ett större inslag av marknadskrafter). Vad har Regionen och kommunerna rådighet över?

Hälso- och sjukvårdens roll som samhällsbyggare

Frågor och diskussion

Tack!

Tillsammans
för ett **friskare**
tryggare och
rikare liv

- Information och kontakt:
utveckling.regionkalmar.se/strukturbild
- HESA-enkät: Enkät om upplevelsen av samverkan i strukturbildsnätverket är utskickad.
- Vad hann vi inte med?
- Nästa strukturbildsträff: 5/12 i Oskarshamn
- Tack!

Strukturbild Kalmar län

Vi jobbar enligt konceptet "Strukturbild Kalmar län". Det innebär att vi skapar en mötesplats för strategisk samhällsplanering och tar fram regionala rumsliga kunskapsunderlag för att göra en regional rumslig strategi för Kalmar län.

De regionala strukturbilderna för Kalmar län ska lyfta fram övergripande bilder av länets fysiska strukturer av betydelse för en hållbar regional utveckling, med utblick mot grannlänerna. Hur påverkar tillväxten geografin? Hur ser det ut i Kalmar län? Vilka är utmaningarna och vilka är möjligheterna?

Regional attraktivitet med god utveckling av näringslivet är beroende av att människor har goda livs- och boendeförutsättningar. Utöver basfakta om demografi fokuserar projektet i första hand på arbetsmarknad, bostadsmarknad och pendlingsmönster. Vi ställer frågor som: Var arbetar befolkningen i länet? Var och hur bor befolkningen? Hur pendlar befolkningen?

Hitta på sidan

- [Hållbarhet och helhetsperspektiv](#)
- [Kunskapsunderlag från RSS](#)
- [Regionala rumsliga kunskapsunderlag](#)
- [Tidigare strukturbildsträffar](#)
- [Kommande strukturbildsträffar](#)
- [Relaterad information](#)
- [Kontakt](#)

The background is a solid red color with several overlapping, semi-transparent circles of varying shades of red. In the center, there is a prominent heart shape formed by the intersection of two overlapping circles. The text is centered within this heart shape.

Tillsammans
för ett **friskare**
tryggare och
rikare liv